

(după cum arată și subtitlul articolului: *Извлечение из мислите на И. Майореску*. Traducerea aparține lui Vasil Ikonov¹.

În cadrul aceleiași probleme ne vom referi și la articolele lui Bogdân Petriceicu Hașdeu, publicate în ziarul «Бъдушност» („Viitorul“) redactat de el împreună cu G. Sava Rakovski². În paginile aceleiași număr, articolele amintite apar și în versiune bulgară, fiind astfel accesibile în egală măsură românilor și bulgarilor. Aceste articole sînt: *Остаток гърколудия у румъните*³ (*Rămășițe de greccstanie la romani*), *Ситуация*⁴ (*Situația*), *Романия*⁵ (*România*).

II. Rolul limbii române ca intermediar între alte limbi și bulgară.

Mulți emigranți bulgari, stabilindu-se pentru o perioadă îndelungată în România, își însușeau limba noastră în așa măsură, încît puteau face traduceri din românește în bulgărește. Astfel, cărturarul bulgar Pandeli Kisimov, cunoscînd bine limba română, traduce opera scriitorului polonez Ignacy Kraszewski, *Varvara Ubrich, călugărița din Cracovia*, nu din limba polonă, ci, după cum anunță el însuși pe coperta interioară a volumului, după o versiune românească. Cartea apare la Constantinopol, în 1873. Înainte de a o publica acolo, Kisimov o popularizează însă în România, tipărind traducerea în paginile ziarului său «Отечество» („Patria“)⁶.

După cum ne informează istoriograful bulgar M. Stojanov în lucrarea sa *Българска възрожденска книжнина*, vol. I, Sofia, 1957, p. 210, cartea respectivă a fost tradusă și de către St. Vălcanov, tot după varianta românească despre care am amintit, această traducere fiind publicată și în ziarul «Училище»⁷, III, nr. 2, 27 februarie 1873⁸, p. 16.

O altă operă literară tradusă în limba bulgară, pentru care varianta românească a jucat rol de intermediar, este culegerea de povestiri populare *Halima*, apărută la Brăila în 1864, (în traducerea lui Ivan Mynzov⁹). N. Cartoian, în lucrarea *Cărțile populare în literatura românească*, arată că prima traducere românească a Halimalei a apărut în 1783, fiind realizată de o față bisericească — Rafail, egumenul Horezului, împreună cu Iordan bievgramaticu Cappadochianul — talmăcitor elenist, după varianta prescurtată greacă. „Traducerea românească păstrează întocmai titlul ediției grecești *Aravicon Mithologicon*, basmele se succed în aceiași ordine, au același nume ca și în ediția grecească, deosebite însă de acelea care se găsesc în ediția franceză¹⁰. În secolul al XIX-lea această traducere în limba română este revăzută după

¹ Vezi M. Stoianov și Al. Burmov, *op. cit.*, p. 148, coloana II.

² Al. Iordan, *op. cit.*

³ „Бъдушност“ — „Viitorul“, I, 1864 aprilie, 6, 12.

⁴ *Ibidem*, I, 8, 1 mai 1864.

⁵ *Ibidem*, I, 10, 17 mai 1864.

⁶ Vezi anul I, nr. 40—63, 8 mai — 6 noiembrie 1870.

⁷ Ziar redactat de R. I. Blăskov, apare la București între 1870—1875.

⁸ Mărturie despre această carte găsim și în ziarul „Независимост“, IV, 2, p. 15, 27 octombrie, 1873.

⁹ A doua ediție apare la Rusciuk în 1867 în traducerea lui G. Roliv.

¹⁰ N. Cartoian, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. II, București, 1938, p. 309; vezi și p. 307—309.